

30 szó

Válogatás a 2B Galéria Waldsee 1944 című kiállításának anyagából

A holokauszt áldozatainak levelei – képeslapok, papírfoszlányok, levelek – a munkaszolgálat és a deportálás különleges dokumentumai, legtöbbször szerzőjük életének utolsó pillanataiban íródtak. Waldsee pedig az a képzeletbeli hely, mely az auschwitzi megsemmisítés szimbolikus helyszínévé vált, amit megtévesztésként tartózkodási helyként kellett az SS útmutatásai alapján megadni.

Az auschwitzi levelezőlapok a ma is használatos standard postai formátum szerint készültek. A különbség annyi volt, hogy a címzést segítő vonalak mellé egy pecsét került német és magyar nyelvű szöveggel: „Válasz csak levelezőlapon (30 szóig) németül a Magyarországi Zsidók Szövetsége, Budapest VII., Síp u. 12. útján.” A lap másik oldalára íródott a tulajdonképpeni üzenet az otthoniaknak.

A 2B Galéria – melynek kiállítása a magyarországi deportáltak 75. évfordulója alkalmából nyílt július 3-án és a II. világháborúban elpusztított 565 000 magyar zsidónak állít emléket – írókat, költőket, írodalmárokat kért föl egy magyar nyelvű, maximum harminczavas, kézzel írt szöveg megírására. A Nyitott mondat, lehetőségeihez mérten, ennek anyagából közöl most izelítőt, a finisszázs részeként.

Utolsó,
 Azon semmi kétség. Amíg megpróbál nem lény-
 esíteni, a szavakat itt verélyt nem jelent.
 De ha átköszöl a Gabor a Gaborokhoz
 is. Ezek ellenőrzés vagy adatazó kezű,
 nem túlszól.

Gáborod c.f.

GYURKOVICS TAMÁS
 Gábor levele apjának, Halutra

Hánura lesi,
 Es nem tudom, mēre jani.
 Itt tél van és hideg.
 Fényképpel gyűjtöttem be.
 Áronka azt kérdekte, hi er.
 Ha jonne, hozd fát, és olajat a mécsre.
 Csóol.

GULISIO TÍMEA
 Gyertyás Tímea levele
 Nagy Áronnak Waldseebe

Jóskám! Tudtam, a németek
 a fejlődésünk akarják. Igazuk
 van, fejtané nem tökéletes,
 változunk kell. Bánom, hogy
 sajnáltam a családi aranyat
 a menhelyedhez, de látod,
 neked lett szerencséd.
 Viselát Waldsee-ban!
 Testvéred, Simon

HIDAS JUDIT
 Weiss Simon levele Budapestről
 Weiss Józsefnek Waldseebe

mirode orsa ebe en is latomak
 hiten nagyon miel kinnak la'melen mosak
 nyaralokan hogy len utana hof
 lehet benné o'sszemma fesspai arand val
 jek marakkal labor o'ston nyelkijak

KARAFIÁTH ORSOLYA
 levele

Meneküljétek! Бегайте! Uprchnout!
 Flygt! Pögene! Pakenevat! Fuyez!
 Фугете! Vluchten! Bježite! Uciekajcie!
 Bēgt! Bēk! פליחו! חמז! Fliecht!
 Flykte! Fuggite! Берите! Fugiti!
 Беже! Утецт! Бежите! Бижитб! Fuxa!

KERÉKGYÁRTÓ ISTVÁN levele
 a waldseei tábor összes lakójának

WALDSEE NEH AUSTRIA'BAN VAN.
 IGAZ, AUSTRIA SEM AUSTRIA TÖBBÉ,
 MINT AHOGY MAGYARORSZÁG SEM
 MAGYARORSZÁG MÁR. WALDSEE AZ
 WALDSEE AZ WALDSEE AZ WALDSEE.
 EGYÉBKÉNT JÓL VAGYUNK, JÓL BÁNNAK
 VELÜNK, VÁRJUK ÉRKEZÉSETEK.

KRUSOVSZKY DÉNES levele

DRÁGA GYEREKEIM,
 EGÉSZSÉGES VAGYOK, JÓL ÉRZEM
 MAGAMAT, CSAK FÁRADT. WALDSEE-
 BEN VAGYUNK, SZÉP HELY, DE TI
 NE UTAZZATOK IDE!!! ILONKA
 NÉNITŐL KÉRJETEK POKRÓCOT,
 MELEG RUHÁT, JÓSKA BÁCSITŐL
 PÉNZT. SZEMÉLYESEN!!!!
 ÖLELÉS, APU

MÁRTON LÁSZLÓ
 Márton László levele (Lager Waldsee Sammelstelle
 NL 16/32 C.) Márton Lili, Márton Lőrinc, Márton Simon
 részére (Budapest Székes FV. XII. ker. Ráth György u.)

Magdolinám drága!
 A legfontosabb: jól vagyunk. Étel, mint
 an egyiptomi hivatalnokhoz, sokkal mint
 a partizánokhoz hasonlóan nagyon gondni felés,
 mint a Hurlan idején. Hogy mitutja
 onest nekünk a jötenetű, mint n
 Ester lempre lapjain.
 Őtel és csóol!
 Manó

MEZEI MÁRK
 Mezei Manó levele Schwartz Magdolnának
 (Budapest, Síp utca 3.)

DRÁGÁMTAKNEIN MINDENSZÉPAKÁR
 A HESÉBEN NEMIGENTAK BÁRCSAK
 TE IS LÁTHATNÁDTAK TAK NEIN
 HOGY EGYÜTT SÉTÁLJUNK TAK
 A MEZŐN SOHA MÁR TAK NEIN
 HERT AZ IDŐZÁRÁS TAK RE NEK NEIN
 A NEIN TISZTEK KEDVESEK TAK
 SOHA TÖBBÉ NEM LESZÜNK EGYEDÜL
 TAK NEIN TAK

NEMES Z. MÁRIÓ
 Nemes József levele (Waldsee)
 Nemesné Ács Júlia részére (Magyarország, 8512 Nyárád)

KEDVES CACI!
 VÉGRE TUDOM
 IZNI. SOHA
 ILYEN DÖL NEM
 ÉRZTEM MAGAM,
 ICH ARBEITE IM FACH.
 MIT UNBESCHREIBLICH
 HERZ!
 GÁBOR

NÉMETH GÁBOR levele
 Waldseeből Böröcz Lászlónak
 a Bécsi útra

A KIÁLLÍTÁSON RÉSZT VEVŐ ALKOTÓK: Adamik Lajos, Áfra János, Balla Zsófia, Bánki Éva, Deák Bárdos Ágnes, Bán Zsófia, Bárti János, Borda Réka, Bordás Máté, Cserna-Szabó András, Dalos György, Darvasi László, Dragomán György, Fehér Boldizsár, Fehér Renátó, Ferencz Győző, Ferencz Mónika, Forgách András, Gáspár-Singer Anna, Gerevich András, G. István László, Gécz János, Gulisio Tímea, Györe Balázs, György Péter, Gyurkovics Tamás, Halasi Zoltán, Hevesi Judit, Hidas Judit, Horváth Ágnes, Kabai Lóránt, Karafiáth Orsolya, Kácsor Zsolt, Kántor Péter, Kerékgyártó István, Király Kinga Júlia, Kiss Noémi, Kornis Mihály, Kőbányai János, Krusovszky Dénes, Lanczok Gábor, Láng Orsolya, Lesi Zoltán, Marno János, Marczisovszky Anna, Márton László, Mesterházi Mónika, Mezei Márk, Mohácsi Balázs, Nemes Z. Márió, Németh Gábor, Papp Gréta, Parti Nagy Lajos, Péterfy Gergely, Schein Gábor, Schmal Alexandra, Simon Bettina, Szállinger Balázs, Szabó T. Anna, Szaniszló Judit, Szántó T. Gábor, Száz Pál, Szegedi Eszter, Szenderák Bence, Szijj Ferenc, Szkárósi Endre, Szűcs Teri, Szvoren Edina, Tábor Ádám, Tóth Kinga, Tóth Krisztina, Turi Tímea, Ungváry Rudolf, Vida Kamilla, Vörös István, Závada Pál, Zoltán Gábor.